

PROJEKTAS ATVIRAS KODAS: PILIETIS IDĖJŲ BRANDINIMO IR ĮGYVENDINIMO GIDAS MOKSLEIVIAMS

Išmintis byloja, kad jei savo aplinkoje dažniausiai girdi savotišką užsienio kalbą „Ne“ (nedaryk, neimk, nesikišk, taip nesirenk, to nesakyk, nelįsk), greičiausiai ir pats/pati jos greitai išmoksi. O žmogus, išmokęs užsienio kalbos, dažniausiai „išmoksta“ ir tos kultūros. Taigi „Ne“ kalba šnekantis žmogus tampa abejinga(s), lengvai minkoma(s), paklūstanti(s) diktatūrai. Brrrr...

Bet yra ir kita galimybė – platus akiratis ir beribės galimybės reikštis. Tik pagalvok savo galva: turi tvirtą nuomonę, esi atvira(s) žinioms, kitokiam požiūriui, esi dėmesinga(s) aplinkai ir kitam žmogui, gerbi kitą – vadinasi, gerbi save. Taigi, esi garbinga(s) – nebijai atsakomybės ir ieškai tiesos, turi prasmingą tikslą, aktyviai veiki ir tavo aplinka, tavo miestas, šalis, pasaulis skleidžiasi visu gražumu...

Keletas aforizmų tatuiruotėms:

Jei yra kas užknisa, yra ir kas atknisa.

Koks esi pats/pati – toks ir pasaulis.

Ne žodžiais, o darbais...

Visi skirtingi – visi reikalingi: man – šešiolika,
tau – devym šeši.

Nufotografuok savo kiemą – ir pasakysiu, kas tu esi.

O jei rimtai – burk draugus(es), brandink gerą idėją, dalyvauk projekte „Atviras kodas: PILIETIS“ (www.placiau.lt) ir keisk pasaulį dabar. Šis gidas (rekomendacijos) – tai praktiniai patarimai, kaip paversti jūsų idėjas tikrove.

! Kai pamatysi šį šauktuką, į tuščius laukelius įrašyk tekstą ir atsispausdink spausdintuvu.

Piliečio atmintinė (Angela Bischoff ir Tooker Gomberg)

1. Pasitikėk

Turėk vilties, užsidegimo ir tikėk, kad pasaulis keičiasi, nes žmonės imasi drąsių iniciatyvų.

2. Klausk valdžios

Nebijok klausti valdžios. Valdininkai turi tarnauti žmonėms, o ne atvirksčiai. Nebūtinai valdžios nuomonė yra teisinga. Turėk savo poziciją ir ją gink.

3. Pažink sistemą

Išsiaiškink sistemą, pagal kurią veikia valstybės gyvenimas (teisės, svarbūs įstatymai, kas už ką atsakingas ir t. t.). Informacijos ieškok pasitelkdamas visas galimybes: naršyk, skambink, rašyk, klausk...

4. Veik

Ką nors daryti yra geriau, nei nieko nedaryti. Dalinkis savo mintimis su draugais, planuokite ir veikite: organizuokite viešus renginius, skleiskite informaciją, pritraukite kuo daugiau bendraminčių. Tiesiog veikite! Lengviau prašyti atleidimo, o ne leidimo. Būkite lankstūs. Mąstykit plačiai. Nesukaustykite savęs dėl pinigų – juk veiksmingiausios iniciatyvos vykdomos be lėšų.

5. Pasitelk žiniasklaidą

Žiniasklaida – kaip ir valdžia – tarnauja žmonėms. Bendradarbiauk su vietos spauda ir televizija, pakviesk žiniasklaidą į renginį (žurnalistai mielai rengia reportažus apie įvykius, kuriuos galima pateikti įdomiu kampu su gera nuotrauka). Išplatink žinią apie savo iniciatyvą internete

6. Vienykis

Rask sąjungininkų (asociacijos, nevyriausybinės organizacijos, verslininkai, senjorai, kitos jaunimo grupės, t. t.) ir dirbk su partnerių parama. Sistema siekia „skaldyti ir valdyti“, todėl daryk priešingai – vienykis! Dalinkitės idėjomis ir švęskite savo sėkmę kartu.

7. Būk atkaklus(-i)

Atkakliai siek savo tikslo – vesk iš proto tuos, nuo kurių priklauso sprendimai. Būk kūrybiška(s), kad būtum išgirsta(s). Pasitelk žiniasklaidą, paskambink savo vietos politikui, rašyk laiškus – glaustai ir aiškiai. Būk atidus(-i) per politikų viešus pasisakymus, susitikimus, viską pasižymėk. Užduodamas klausimą politikui (-ui), taip pat paprašyk pasakyti, per kiek laiko į tavo klausimą ji(s) atsakys. Nuolat būk jų akiratyje.

8. Sužinok ir panaudok

Ieškok (internete, iš kitų žmonių) alternatyvių priemonių ir metodų keisti esamą padėtį. Savo potencialiems partneriams patraukliai ir įkvepiančiai pateik savo viziją su pavyzdžiais. Sukurk idėjos vizualizaciją – žmonės aktyviai reaguoja, kai mato savo akimis.

9. Mokykis iš savo klaidų

Tu gali suklysti, mes visi klystame. Kritika – geras būdas judėti į priekį. Analizuok savo veiksmus ir jų veiksmingumą. Būk atidus (-i), vadovaukis teigiamomis nuostatomis, venk konfliktų. Kurk, o ne griauk!

10. Rūpinkis savimi ir kitais

Sveikai maitinkis ir reguliariai mankštinkis. Prisiimk atsakomybę. Būk atidus(-i) ir rūpestinga(s) savo bendražygiams. Džiaukis veikdama(s). Atmink – tu ne viena(s)!

<http://vcn.bc.ca/citizens-handbook/commandments.html>

1. IDĖJA.

Pagalvokite, kokių pokyčių labiausiai norite. Kam tie pokyčiai būtų naudingi (jums, mokyklai, bendruomenei, Lietuvai, Europai ar gal būt visam pasauliui?). Koks klausimas jums labiausiai rūpi? Ar tas klausimas yra svarbus ir kitame mieste?

2. IDĖJOS PATIKRINIMAS.

Surinkite visą informaciją jums rūpimu klausimu. Pasidomėkite, kaip panašius klausimus sprendžia bendraamžiai iš kaimyninio rajono ar kitos šalies. Ar jūsų pageidaujamas pokytis nepažeis kitų žmonių teisių (kaimynų, mokytojų, bendruomenės)? Ar jūsų pageidaujamas pokytis nepažeidžia įstatymų? Kas galėtų jums padėti įgyvendinti norimus pokyčius?

3. PASITIKRINIMAS.

Išsiaiškinkite, kokių gebėjimų turite jūs patys ir jūsų bendraminčiai. Parenkite savo ir savo draugų gebėjimų sąrašą, įvertindami, kaip tuos gebėjimus galėsite panaudoti įgyvendindami idėją.

4. PASTIPRINIMAS.

Surinkite informaciją apie savo ir bendraminčių pažįstamus žmones, kurie gali kaip nors prisidėti (žiniomis, patarimais, komentarais, veiksmais ar materialine pagalba) prie jūsų iniciatyvos. Sudarykite jūsų idėja suinteresuotų žmonių ir institucijų sąrašą.

6. POKYČIO VERTINIMAS.

Pradėję veikti, vertinkite kiekvieną savo žingsnį ir kiekvieną plano įgyvendinimo etapą. Analizuokite klaidas ir nuolat koreguokite planą. Dalinkitės patirtimi su bendraminčiais bei partneriais. Žvelkite į pokyčius pozityviai, net jei ir nepavyko pasiekti visų užsibrėžtų tikslų.

5. PLANAS IR ĮGYVENDINIMAS.

Turėdami visą reikiamą informaciją, smulkiai suplanuokite ir aprašykite savo veiksmus, reikalingus tikslui pasiekti. Galutinį tikslą iš pradžių suskaidykite į smulkesnius, tarpinius tikslus. Tikslas turi būti aiškus, konkretus ir pamatuojamas. Plane reikia numatyti laiką, lėšas ar išteklius, priemones ir partnerius, būtinus įgyvendinti iniciatyvą.

PIRMAS ŽINGSNIS: IDĖJA

Jei tau keturiolika, tu tikrai turi daugybę idėjų. Žinoma, tai nereiškia, kad idėjų trūksta aštuonmečiui vaikui. Tiesiog tavo amžius dabar yra auksinis: esi savarankiška(s), kūrybinga(s) ir veržlus(-i) bei pakankamai suaugęs(-usi) ir brandus(-i), kad galėtum paversti savo idėją tikrove. Taigi drąsiai žvelk į pasaulį per idealistinius akinius ir įvardink, kas turėtų pasikeisti, kad pasaulis priartėtų prie tavo idealo.

Kartu komandoje pamąstykite apie jus supančią aplinką: kas jus labiausiai užknisa? Pasvajokite apie pasaulį, kuriame norėtumėt gyventi. Ką reikėtų pakeisti – KOKIA TAVO IDĖJA?

! KĄ NORĖTUM PAKEISTI SAVO ŠALYJE/PASAULYJE?

KĄ NORĖTUM PAKEISTI SAVO KIEME / BENDRUOMENĖJE?

KĄ NORĖTUM PAKEISTI SAVO MOKYKLOJE?

KĄ NORĖTUM PAKEISTI SAVYJE?

Kaip jaunas žmogus gali prisidėti prie gerų pokyčių?

- Argumentuotai išsakyti kritiką neteisingsiems valdžios sprendimams.
- Atkreipti visuomenės dėmesį į socialines problemas.
- Burti neformalias (ir formalias) organizacijas ar judėjimus ir aktyviai dalyvauti jų veikloje.
- Savo pasitenkinimą arba nepasitenkinimą išreikšti dalyvaujant taikiuose mitinguose, piketuose, demonstracijose.
- Dalyvauti savanoriškoje veikloje.
- Laisvai ir savarankiškai dalyvauti mokyklos savivaldos rinkimuose.
- Organizuoti socialinius masinius renginius.
- Susipažinti su vietos valdžios sprendimais, reikalauti viešų ir motyvuotų paaiškinimų apie institucijų ar atskirų tarnautojų veiksmus.
- Burti vietos bendruomenę ir dalyvauti jos veikloje kuriant gerovę.

Kai kurios asmeninės iniciatyvos gali susilaukti net pasaulinės šlovės:

- Google atsirado, nes Stanfordo universiteto doktorantai Laris ir Sergėjus negalėjo susirasti reikiamos informacijos internete dėl tuometinių paieškos sistemų ribotumo (1996 metais populiariausios interneto paieškos sistemos nerasdavo net pačios savęs tarp pirmųjų dešimties rezultatų);
- Facebook'as gimė Harvardo studentų bendrabučio kambaryje, kai pirmakursis Markas panorą savo bendramokslis rasti internete.

Istorija rodo, kad, jei tau tikrai kas nors labai rūpi (trokšti gerų pokyčių), tu būtinai rasi bendraminčių, kuriems rūpi tos pačios problemos. O tai reiškia, kad tavo norimas pokytis bus taip pat naudingas kam nors kitam. Galbūt net šimtams ar tūkstančiams žmonių!

Iš patarlių, pasakų, Išminties Knygų, o tikriausiai ir iš savo patirties žinai, kad už gerą geru atsilyginama. Nebūtinai tuoj pat ir nebūtinai iš to paties asmens atgausi savo gerumo „skolą“. Bet pagarba, dėmesingumas, supratimas, geras darbas (deja, kaip ir blogas) visada sulaukia atpildo. . Todėl galvodama(s) apie kitus ir stengdamasis dėl kitų, savaime stengiesi ir dėl savęs!

- Išgelbėk ežero pakrantę nuo neteisėtai aptvertos tvoros, ir ne tik pats/pati mėgausies gamtos grožybėmis, bet nudžiuginsi ir daugybę kitų žmonių.
- Atsibodo, kad žiemą daugiabučio namo kieme dėl sniego krūvų tavo tėvai neranda vietos automobiliui pasistatyti? Suorganizuok šeštadienio talką savo namo kieme: taip ne tik „atknisite“ daug papildomos vietos automobiliams statyti, bet ir paauglėsi savo kaimynus, kad pokyčius reikia daryti patiems, o ne kaltinti ir laukti malonės iš kitų.

Kadangi neįmanoma pakeisti visko vienu kartu, parenkite jums svarbiausių problemų sąrašą ir pamėginkite jas reitinguoti:

Pavyzdžiai:

Patyčios, smurtas mokykloje
 Jaunimo savižudybės, narkotikai, rūkalai ir alkoholis
 Ekologinės problemos
 „Kelių ereliai“
 „Nėra ką veikti, nėra kur nueiti...“
 Gyvūnų teisės
 Jaunimo kultūros puoselėjimas
 Senjorų padėtis ir t. t.

ANTRAS ŽINGSNIS: IDĖJOS PATIKRINIMAS

Patarlė sako: „Pažink savo priešą“. Priešu pavadinkime problemą, kurią norime išspręsti. Atlikę idėjų reitingavimą (išsirinkę vieną idėją, kurią imsitės įgyvendinti), pradėkite rinkti informaciją apie savo „priešą“ ir pasitikrinkite, ar pakankamai gerai jį pažįstate. Informacija, faktai, tyrimai, argumentai jums padės išsirinkti tinkamiausią problemos sprendimo būdą. Be to, kviesdami prisijungti prie iniciatyvos partnerius, galėsite pagrįsti ir įrodyti, kodėl jūsų idėja yra pati svarbiausia.

Šie klausimai padės jums geriau suprasti problemos esmę. Įsivaizduokite, kad tokius pačius klausimus užduos ir žurnalistas, kuris rašys apie jus straipsnį laikraštyje:

- Kokios priežastys lemia šios problemos atsiradimą?
- Kodėl ši problema svarbi?
- Kas susiduria su šia problema ir jos pasekmėmis?
- Kokie šios problemos mastai?
- Kas jau buvo daroma siekiant panaikinti šią problemą?
- Kokios organizacijos suinteresuotos šios problemos sprendimu?

Ieškodami atsakymų, pasitelkite internetą, atliktus tyrimus, klauskite mokytojų, tėvų, draugų, būrelio vadovo, socialinio pedagogo, valstybės tarnautojo, eksperto, psichologo, universiteto dėstytojo, politiko ir kt.

TREČIAS ŽINGSNIS: PASITIKRINIMAS

Štai atėjo laikas susiburti į komandą ir išgryninti stipriąsias jos puses. Dabar ypač svarbus visų bendraminčių užsidegimas veikti kartu. Žinoma, tu sporte ir kituose žaidimuose esi patyręs(-usi), ką reiškia komanda. Tai – kartu veikiančių asmenų grupė, kurioje visų buvimas yra būtinas bendram tikslui įgyvendinti ir kiekvieno grupės nario individualiems poreikiams patenkinti. Komandoje būtinas bendradarbiavimas, tarpusavio pagalba, įvairumas ir vieningumas. Visi komandos nariai turi žinoti savo funkcijas, būti įvertinti, jaustis svarbiais, jų poreikiai turi būti patenkinti, gerbiamos jų vertybės. Kiekvienas komandos narys(-ė) turi turėti svarbias užduotis, veikti savarankiškai, pasitikėti kitais komandos nariais.

Jaunų žmonių komandos yra ypač stiprios savo gebėjimais, talentais, siekiais. Kad būtų lengviau suvaldyti ir tikslingai panaudoti savo kūrybingumą ir galimybes, pabandykite užpildyti tokią komandos narių savybių ir gebėjimų lentelę.

Vardas	Ką mėgstu veikti	Žodžiai, kurie apibūdina mane	Ką galiu daryti	Ko tikiuosi dalyvaudama(s) šioje iniciatyvoje
Vilma	Organizuoti renginius, šokti.	Kūrybiška, atsakinga, mėgstu juokauti, komunikabili, šokėja.	Rinkti informaciją, analizuoti, mokyti šokti, koncertuoti, organizuoti renginį ieškoti rėmėjų.	Susirasti naujų draugų, įgyti patirties, įgyvendinti idėją, susijusią su šiuolaikinių šokių veikla. informaciją, analizuoti, mokyti šokti, koncertuoti, organizuoti renginį ieškoti rėmėjų.
Donatas	Žaisti kompiuteriu, žaisti krepšinį.	Atkaklus, stiprus, sportiškas, linksmas, draugiškas.	Sukurti internetinį puslapį, suorganizuoti labdaringas varžybas.	Galimybė dalyvauti veikloje, kuri keičia mūsų aplinką.
Jonas	Skaityti, dresiruoti savo šunį.	Atsakingas, rūpestingas, protingas.	Parašyti straipsnį, organizuoti diskusijas, organizuoti konferenciją, ją vesti, parengti pranešimą.	Įgyti praktinės patirties.

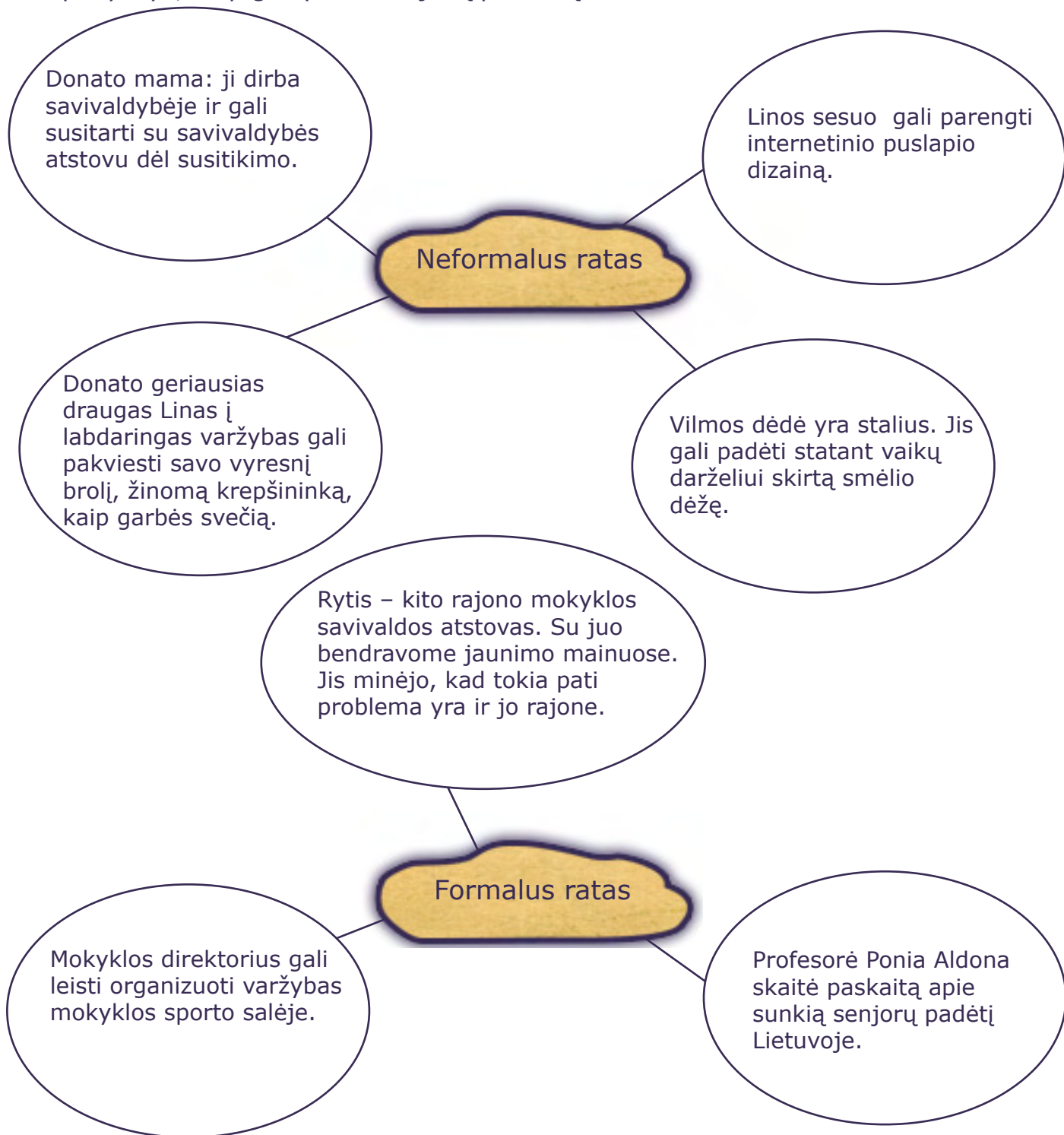
Atminkite, kad stiprios komandos santykiai pasižymi:

- tarpusavio sutarimu,
- pagarba bei pasitikėjimu,
- parama bei tarpusavio pagalba,
- pozityviu požiūriu į prieštaravimus ir konfliktus tarp komandos narių,
- narių vieningumu (trijų muškietininkų devizas „Vienas – už visus, visi už vieną“),
- stipriu kiekvieno nario(-ės) troškimu (noru, pasiryžimu?) įgyvendinti komandos tikslus,
- individualiais kiekvieno asmens įsipareigojimais bei komandine atsakomybe,
- lyderystės pasiskirstymu,
- gebėjimu įvertinti sėkmingus ir nesėkmingus veiksmus.

KETVIRTAS ŽINGSNIS: PASTIPRINIMAS

Pastiprinti idėją – tai surasti kuo daugiau paramos jūsų idėjai, kad ją lengviau ir efektyviau galėtumėte įgyvendinti. Parama – tai pirmiausiai žmonės, su kuriais derinsite savo veiksmus siekdami bendro tikslo. Pagalvokit apie tuos asmenis, kurie gali patarti, pasiūlyti naujų idėjų, suteikti naudingos informacijos, užtarti, pasidalinti patirtimi... Prisiminkite visus savo ir savo komandos narių formalius ir neformalius pažįstamus asmenis.

Štai pavyzdys, kaip gali praversti jūsų pažinčių rato schema:

Parenkite savo pažįstamų asmenų rato žemėlapi. Atminkite: kuo daugiau sąjungininkų – tuo menkesnis pasipriešinimas.

PENKTAS ŽINGSNIS: PLANAS IR ĮGYVENDINIMAS PLANAS

Bet kokia veikla primena važiavimą per tirštą rūką. Nesvarbu, kokia mašinos galia ar konstrukcija, iš pradžių važiuojama lėtai, neryžtingai. Labai lėtai judama į priekį net geriausiam kelyje. Tačiau, kai tik aiškiai apsisprendžiame dėl tikslo, tą pačią akimirką rūkas išsisklaido, ir vairuotoja(s) visą savo turimų priemonių energiją ir sugebėjimus ima koncentruotai naudoti veržiam artėjimui tikslo link.

Ar žinai, kokia trumpiausia sėkmės formulė? 1. Suformuluok konkretų tikslą; 2. Užsirašyk jį (!); 3. Sukurk išsamų planą jam įgyvendinti; 4. Kiekvieną dieną atkakliai veik.

Taigi, prieš pradėdami planuoti ir veikti, turite tiksliai suformuluoti ir užsirašyti tikslą, t.y. užsirašyti tai, kas turi atsitikti, kad jūsų visa komanda jaustų pasitenkinimą atlikta veikla. Jūsų tikslas turi būti aiškus ir pamatuojamas. Klausiate, kodėl svarbu užsirašyti? Pasirodo, mūsų (pa)sąmonė nesiginčija su parašytu žodžiu ir paklūsta tam, kas akivaizdžiai išlieka, net ir ištarus. Susitarkite su savo komanda, ar visi vienodai suprantate savo galutinį tikslą?

! TIKSLAS

Pasitelkite „Minčių lietaus“ metodą ir surašykite visas priemones, kurias galėtumėte pasitelkti siekdami savo tikslo. Nenuvertinkite nei vienos idėjos, net jei iš pirmo žvilgsnio ji atrodo kvaila ar net absurdiška.

Kokios gali būti priemonės (veiklos)?

- iniciatyvos palaikymo ar visuomenės dėmesio atkreipimo kampanijos (žmonių teisės, socialinė atskirtis, klimato kaita, patyčios, smurtas);
- viešųjų erdvių tvarkymo akcijos;
- videoreportažai, straipsniai, žurnalistiniai tyrimai;
- konferencija, diskusijos, forumai;
- dalinimasis žiniomis ir patirtimi su kitomis socialinėmis ar amžiaus grupėmis (mokymas kompiuteriu, pagalba jaunesnio amžiaus moksleiviams, užsiėmimai darželinukams);
- laisvalaikio erdvių sukūrimas;
- konkursai, festivaliai;
- koncertai, spektakliai, miuziklai;
- parodos;
- skaitymas tiems, kas to negali daryti patys;
- bendruomenės sveikatinimas (varžybos, estafetės, sveika mityba);
- moksliniai tyrimai;
- forumo teatras.
- mokomosios medžiagos kūrimas ir platinimas;
- televizijos ir radijo studijos kūrimas;
- ekologinis švietimas (paskaitos, tyrimai, taupymo akcijos);
- maisto ir drabužių rinkimas;
- stovyklos;
- susitikimo vakarai;
- naktiniai skaitymai;
- žaidimai;
- savanoriška veikla ir kt.

! Kokias priemones pasitelksite jūs?

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
5. ir t. t.

Dauguma žmonių patiria sunkumą, kai susiduria su didele, nauja ir keblia užduotimi. Tokiu atveju patartina didelę užduotį suskirstyti į keletą mažesnių.

VEIKLA	ATSAKINGAS	DATA	REZULTATAS

Jei norite užmegzti partnerystės ryšius su rėmėjais ar vietos valdžios atstovais, jums gali prireikti platesnio savo plano pristatymo, kuriame turėtų būti šios dalys:

- situacijos analizė (kas paskatino imtis šios veiklos, kokias problemas jūs siekiate išspręsti?);
- tikslai ir uždaviniai (tai, ko jūs siekiate);
- veiklos planas (priemonės, kurios jums padės pasiekti tikslo: pavyzdžiui, jūsų tikslas – sutramdyti girtaujančius vairuotojus ir paskatinti vairuotojus būti atsakingais. Veiklos plane nurodomos priemonės, pvz.: internete platinamas jūsų sukurtas videofilmukas; socialinė akcija prie populiariausios miestelio kavinės-baro (už automobilių valytuvų užkišime lapelius, kuriuose bus surašyta sąmata su laidotuvių išlaidomis, jei žmogus vairuos išgėręs: karstas 900 Lt, vainikas 100 Lt, auka, šv. Mišios 200 Lt ir t. t.); miestelio gyventojų apklausa; Policijos komisariato apklausa; straipsniai žiniasklaidoje);
- dalyviai (jūsų komandos pristatymas);
- partneriai (į šį sąrašą įraukit esamus ir planuojamus partnerius);
- terminai (nuo kada iki kada įgyvendinsite projektą);
- vertinimas (planuojamas rezultatas, pokytis: kas bus po iniciatyvos įgyvendinimo, pvz.: sumažės išgėrusių vairuotojų; sumažės nelaimingų atsitikimų kelyje; bus atkreiptas visuomenės dėmesys į problemą, todėl didės visuomenės sąmoningumas ir budrumas, vis daugiau žmonių netoleruos išgėrusių vairuotojų.)

Rengdami išsamų planą, pagalbos kreipkitės į patirties turinčius asmenis.

ĮGYVENDINIMAS

Kai turėsite planą, nešunkiai jį įgyvendinsite, nes bus aišku, ką konkrečiai turite daryti, kad idėja išsipildytų. Žinoma, sunkumų greičiausiai pasitaikys: gal koks nors netašytas valdininkas pasitaikys blogos nuotaikos ir apšauks jus jo „brangaus laiko vagimis“, o gal kokią dieną nepasiseks derybos su rėmėjais. Nenusiminkite, juk visokių dienų būna! Svarbiausia, nepasiduokite: jūs žinote, ką darote, žinote savo tikslą. O atkaklumas ir kantrybė jums padės pasiekti rezultato.

Galimi sunkumai:

- patirties trūkumas, per didelis kuklumas, nepasitikėjimas savo jėgomis;
- erdvės bendrai veiklai neturėjimas (susirinkimų vietos, priemonių veiklai: interneto, kompiuterių, telefono, fakso);
- aplinkinių nepalaikymas, nesupratimas, nepasitikėjimas;
- skubių dalykų laikymas svarbiais;
- nukrypimas nuo tikslo;
- kitų kaltinimas, nenoras suprasti aplinkinių;
- noras nugalėti, o ne padėti;
- konfliktai grupėje.

Problemų sprendimas

Jei esame nepatenkinti rezultatu, skubame kaltinti kitą, mus neva įstūmusį į nemalonią padėtį. Įsitraukę į konfliktą labiau ginamės ir puolame, nei ieškome sprendimų. Tokiose konfliktinėse situacijose vadovaukitės sveiku protu, supraskite kitos pusės tikruosius poreikius (kodėl?), nesislėpkite už kaltinimų. Įvertinkite tai, kad veikdami kartu pasieksite daugiau, nei kovodami vienas su kitu.

ŠEŠTAS ŽINGSNIS: POKYČIO VERTINIMAS

Planuodami susitarkite, kaip bus matuojamas rezultatas. Ką galima pamatuoti, tą galima ir padaryti. Keletas pavyzdžių (prisiminkime mūsų pavyzdines problemas):

Problema	Rezultatas	Kaip galima matuoti (pavyzdžiai)
Patyčios, smurtas	20 proc. sumažėjęs patyčias patyrusių bendramokslų skaičius.	Atlikta apklausa (prieš ir po)
Jaunimo savižudybės, narkotikai, rūkalai bei alkoholis	Atkreiptas visuomenės dėmesys į jaunimo problemas.	Straipsniai vietos žiniasklaidoje, sukurtas profilis socialiniame tinklalapyje, kuriame šia tema diskutuoja ir atsakymus randa 2000 registruotų vartotojų.
Aplinkosaugos problemos	Transporto išmetamųjų dujų kiekio sumažėjimas.	Akcijos „Savaitė be automobilio“ dalyvių skaičius.
„Kelių ereliai“	Sukurta jaunimui patraukli laisvalaikio leidimo vieta.	Klubas, sporto aikštynas, pavėsinė, susitikimų suolelis.
Gyvūnų teisės	Pagerėjusi beglobių gyvūnų padėtis ir pagerėjusi neatsakingų šeiminių prižiūrimų gyvūnų padėtis.	Beglobiams gyvūnams surasti nauji šeiminkai, surinkta lėšų jų padėčiai gyvūnų prieglaudose pagerinti.
Šiuolaikinės jaunimo kultūros nepaisymas	Jaunatviškesnis/šiuolaikiškesnis vietovės įvaizdis	Sukurta meno skulptūra viešoje vietoje
Senjorų padėtis	Senjorai įgiję naujų įgūdžių	Įgyvendinta jaunimo ir senjorų bendradarbiavimo programa, 100 senjorų išmokyti parašyti elektroninį laišką.

Duomenys gali būti renkami tokiais būdais:

- stebėjimas,
- anketavimas,
- tyrimas,
- apklausa,
- darbas „fokus“ grupėse.

Šie duomenys padės jums laiku pastebėti nukrypimus nuo tikslo, įvertinti komandos atmosferą, aptikti neigiamas pasekmes.

* * *

Projekto „Atviras kodas: PILIETIS“ komanda linki jums sėkmės ir kviečia projekto internetinėje erdvėje www.placiau.lt bei projekto facebook'o puslapyje:

Bendrauti:

pasidalinkite savo idėjomis, patirtimi, įžvalgomis su bendraminčiais visoje Lietuvoje.

Kurti:

jums suteikiama erdvė saviraiškai. Rašykite straipsnius, pasakojimus. Kurkite ir talpinkite komiksus, filmukus, fotoreportažus. Praneškite apie savo iniciatyvą.

Diskutuoti:

kelkite klausimus, ieškokite bendraamžių bei projekto komandos ekspertų atsakymų.

Projektą „Atviras kodas: PILIETIS“ (www.placiau.lt) vykdo Jaunimo akademija kartu su partneriais: Profat, Europos namais, Lygių galimybių plėtros centru ir Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija. Projektas įgyvendinamas pagal 2007–2013 metų Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 2-ojo prioriteto „Mokymasis visą gyvenimą“ priemonės VP1-2.2-ŠMM-10-V priemonę „Neformaliojo švietimo paslaugų plėtra“.

Panaudoti šaltiniai:

<http://kernius.net/kaip-gimsta-idejos-arba-verslo-saknu-beieskant>
Doc. dr. Danguolė Jankauskienė „Darbas komandoje“

<http://www.takingitglobal.org>
„TOC For Education“ Lyderių pagal sukurtą metodiką mokymų, dalomoji medžiaga